

[no 6617]

Directie Beleidszaken Indonesië/Bureau
Politieke Zaken

25 Februari 1955

Militair materiaal door Indonesië in
het buitenland besteld

24083-872 GS

Z E E R G E H E I M .

Met verwijzing naar Uw brief ddo 12 Febr. 1955, Dir. Gen. v.d. B.E.B., nr G 7055, betreffende levering van wapens aan Indonesië, heb ik de eer U mede te delen, dat de agressieve houding, welke van Indonesische zijde werd gedemonstreerd na de voor Indonesië ongunstige afloop der debatten in de Algemene Vergadering der V.N. over de Nieuw Guinea-kwestie, voor mij aanleiding was om Hr.Ms. Vertegenwoordigers te Londen, Ottawa, Rome, Bonn, Brussel, Washington, Stockholm, Bern en Parijs te verzoeken een démarche te ondernemen bij de regering van het land hunner vestiging, teneinde duidelijk te maken, dat de Nederlandse Regering het zeer op prijs zou stellen, indien men maatregelen zou willen treffen en de uitvoering van eventueel lopende Indonesische bestellingen van oorlogsmateriaal als wapens, munitie en middelen voor de amphibische oorlogsvoering, zoals rubberboten, landingsvaartuigen, etc., stop te zetten e.g. op te schorten, zolang het gevaar bestaat, dat Indonesië dit materiaal zal gebruiken voor acties tegen Nederlands Nieuw-Guinea.

Volledigheidshalve voeg ik hierbij copie van mijn tersake aan Hr.Ms. Ambassadeur te Ottawa gezonden brief, waarin de argumenten ter motivering van de te ondernemen stap nader werden uitgewerkt. Soortgelijke brieven werden gezonden aan de overige acht hierboven reeds genoemde posten.

In de vergadering van de Raad van Ministers van 17 Januari 1955, werd de vraag onder ogen gezien, of niet in aansluiting op hetgeen aan enkele bevriende mogendheden werd verzocht van Nederlandse zijde de nodige maatregelen dienden te worden genomen, teneinde ook binnenslands te voorkomen, dat wapentuig, munitie en uitrusting, welke zouden kunnen dienen voor het ondernemen van gewapende acties tegen Nederlands Nieuw Guinea, aan Indonesië zouden worden geleverd.

De.....

Zijner Excellentie
de Minister van Economische Zaken,
's-GRAVENHAGE.

25 Februari 1955

24083-872 GS

De wenselijkheid hiervan werd ingezien. Tenzelfder tijd werd echter besloten de nog in gang zijnde opleiding in Nederland van Indonesisch militair personeel, te continueren.

In het voorgaande ligt, naar mij voorkomt, het bevestigend antwoord besloten op de door U gestelde vraag of de politieke situatie zodanig is, dat op het ogenblik geen uitvoervergunningen van oorlogstuig naar de R.I. aan Nederlandse firma's kunnen worden verleend. Daarbij zijn niet alleen politieke, doch ook militaire overwegingen in het spel.

Op grond van dit laatste moge ik U wel in overweging geven om voorafgaand aan het nemen van beslissingen op aanvragen tot verkrijging van een vergunning voor uitvoer van oorlogstuig naar Indonesië, wel in overleg te willen treden met onze Ambtgenoot van Oorlog en Marine, wien ik copie van dit schrijven doe toekomen.

Hiertoe is bovendien aanleiding, omdat de toevoer van bepaalde categorieën kleine vuurwapenen met bijbehorende munitie ten behoeve van leger en politie in Indonesië van belang is te achten voor de zo noodzakelijke bestrijding van het bendeverschijnsel in dat land. Voor de in Indonesië gevestigde Nederlandse belangen is deze bestrijding een zaak van zo groot gewicht, dat voor bepaalde leveranties van deze categorie wapens c.a. wellicht een uitzondering dient te worden gemaakt.

is geweest

Naar aanleiding van de door U gestelde vraag, welke de reactie van de, insake de wapenlevering aan Indonesië, benaderd landen, deel ik U mede, dat de Britse regering een "complete ban" heeft ingesteld op de levering van wapenen en van alle militaire uitrusting.

Het Franse Ministerie van Defensie neemt een welwillende houding aan t.a.v. het Nederlandse verzoek. Iedere eventuele aanvraag voor export naar Indonesië van oorlogsmateriaal, uitrustingsstukken, amphibie-materiaal enz., zal afzonderlijk worden bestudeerd, waarbij met het verzoek van de Nederlandse Regering rekening zal worden gehouden.

De eerste reactie van het Canadese Ministerie van Buitenlandse Zaken gaf goede verwachtingen, dat Canada aan ons verzoek zal voldoen. Een definitieve beslissing werd nog niet verkregen.

De Belgische Minister van Buitenlandse Zaken zegde toe al het mogelijke te zullen doen om een einde te maken aan eventueel Belgische wapenleveranties. In het bijzonder zou hij een onderzoek doen instellen naar de levering van amphibie-materiaal.

Van Zwitserse zijde werd de toezegging gedaan, dat bij het geven van vergunningen voor wapentuig zeer grote matiging zal worden betracht. De levering van materiaal, dat speciaal bruikbaar zou zijn voor infiltranten zou niet meer worden toegestaan

Overigens.....

25 Februari 1955

Z E E R G E H E I M .

Overigens zouden de autoriteiten volgens mededeling van Zwitserse zijde steeds zeer voorzichtig zijn met het geven van uitvoervergunningen voor wapens naar landen als Indonesië, waarbij men rekening houdt met eventuele wijzigingen in de politieke situatie.

De reactie van het State Department was minder bevredigend. Men beloofde te zullen nagaan of militaire bestellingen van Indonesische zijde nog lopende zijn, zonder evenwel de belofte te geven eventuele bestellingen stop te zetten of op te schorten.

Hr.Ms. Ambassadeur te Bonn besprak de kwestie van de wapenleverantie aan Indonesië met de Britse vertegenwoordiger bij de "Military Security Board", welk instituut in West-Duitsland bestaat over kwesties van productie etc. van militaire goederen. Aangezien het Britse element van de M.S.B. de instructie heeft alle aanvragen tot het produceren van militaire goederen ten behoeve van Indonesië voor te leggen aan het Foreign Office en de Britse regering een "complete ban" heeft ingesteld op leveringen aan genoemd land, terwijl voor de beslissingen van de M.S.B. eenstemmigheid is vereist, mag worden aangenomen, dat geen gevaar bestaat voor het verlenen van toestemming door de M.S.B. voor de levering van militaire goederen door fabrieken in de Westduitse Bondsrepubliek aan Indonesië.

Het overleg met de Zweedse regering over de onderhavige kwestie is nog gaande. Reeds is echter van Zweedse zijde aan Hr.Ms. Gezant te Stockholm te kennen gegeven, dat indien de Zweedse regering tot enigerlei maatregel zou besluiten, dit waarschijnlijk niet zou worden medegedeeld aan de Nederlandse regering.

De benadering van de Italiaanse regering diende te geschieden met begrip voor de economische positie van Italië, welke een onvoorwaardelijke tegemoetkoming aan de Nederlandse wensen niet mocht doen verwachten.

Voorshands is daarom volstaan met een demarche, waarbij mededeling is verzocht of de Italiaanse regering zou willen nagaan, op welke wijze zij de Nederlandse regering ten aanzien van de onderhavige kwestie van dienst zou kunnen zijn. De Italiaanse Minister van Buitenlandse Zaken zegde toe de aangelegenheid te zullen doen onderzoeken en contact te zullen opnemen met de Minister van Scheepvaart.

DE MINISTER ZONDER PORTEFEUILLE,
voor deze:

De Secretaris-Generaal,

(Mr. S.J. Baron van Tuyll
van Serooskerken)

Nummer - 6617

Bijlage

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN

BEZUIDENHOUTSEWEG 30 - TEL. 720060* - INTERL. LETTER G - KENGETAL K 1700

Dir.-Gen. ~~JAN~~ v. d. B. ~~DE~~ / IOR. *SM/IR*

No. G. 7055.

Bericht op schrijven van

Vervolg op schrijven van

Betreffende levering van
wapens aan Indonesië.
Bijlagen

IN
17 Februari 1955
NR: 24003-92
DOSS: 21.17

Men gelieve bij het antwoord nauwkeurig onderwerp, dagtekening, nr en letter van dit schrijven te vermelden.

Aan de Heer Minister van Buitenlandse Zaken,
Plein 23,
'S-GRAVENHAGE.

GEHEIM

'S-GRAVENHAGE, 12 Februari 1955.

Zoals gebruikelijk bij de levering van wapens aan buitenlandse regeringen, heeft de Hispano-Suiza (Nederland) aan dit Ministerie gevraagd of men mag rekenen op een uitvoervergunning voor de eventuele levering van scheepsgeschut aan Indonesië.

De Directie van genoemde fabriek schrijft daaromtrent het volgende:

"Zoals U bekend is behoort Indonesië tot het licentiegebied van Hispano Suiza (Nederland) N.V. Hoewel wij tot heden niet naar dit gebied hebben geleverd, staan er thans belangrijke orders voor de deur. In verband hiermede zou ik gaarne van U vernemen of ik t.z.t. mag rekenen op een uitvoervergunning naar dit gebied voor marine-affuiten met daarbij behorende wapenen en munitie. Ik wil U niet verhehlen dat in verband met de politieke situatie in het betrokken gebied ik mij afvraag of ik zonder onevenredige risico's mijnerzijds, dergelijke orders op lange termijn zou kunnen uitvoeren".

Bij het overleg dat daaromtrent plaats vond tussen de Regeringscommissaris voor Indonesië bij Uw Ministerie en het Hoofd van de Hoofdafdeling Indonesië en Overzeese Rijksdelen van mijn Ministerie werd vernomen, dat Uwerzijds aan een negental landen verzocht was om geen wapens en munitie aan Indonesië te leveren.

Van het standpunt van mijn Ministerie bezien kan het plaatsen van opdrachten voor levering van oorlogsmaterieel en munitie bij de N.V. Hispano Suiza (Nederland) niet anders dan worden toegejuicht, mede in aanmerking nemend de omstandigheid dat voor deze fabriek thans nieuwe opdrachten zeer welkom zouden zijn. Indien U echter uit politieke overweging van oordeel bent dat op het ogenblik geen uitvoervergunning van oorlogstuig naar de R.I. aan Nederlandse firma's kan worden verleend, verzoek ik U mij dit te willen

bevestigen, teneinde de Directie van de N.V. Hispano Suiza (Nederland) dienovereenkomstig te kunnen inlichten.

Ik moge U echter verzoeken mij te willen inlichten omtrent de antwoorden welke van de negen landen worden ontvangen, aangezien het mij aanbevelingswaardig voorkomt dat daarna het vraagstuk van de levering van wapenmateriaal door Nederland aan Indonesië in zijn diverse aspecten en consequenties nader in beschouwing genomen zal worden. Ik zal het bovendien waarderen, dat bij de betrokken regeringen op een spoedige reactie wordt aangedrongen.

DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN a.i.,

Voor deze:

DE SECRETARIS-GENERAAL,

